

TISKOVÁ ZPRÁVA

Praha 2. července 2024

Akademie věd ČR
Národní 1009/3, 110 00 Praha 1
www.avcr.cz

AMATÉRSKÝ MYKOLOG NAŠEL NA PÁLAVĚ VZÁCNOU HOUBU, KTERÁ DOSUD ROSTLA JEN V USA

Unikátní podzemní houbu objevil amatérský mykolog na Milovické stráni v CHKO Pálava. Ve spolupráci s vědci z Mikrobiologického ústavu AV ČR ji identifikoval jako sesličku poduškovitou. Ta je přitom známá pouze z horských lesů na západě Spojených států a patří mezi vzácné a chráněné druhy. V Evropě se našla vůbec poprvé.

Seslička je velká houba s podzemními či částečně podzemními plodnicemi, které mívají až 6 cm. Je tedy poměrně nápadná, ale konkrétně druh *Sedecula pulvinata* se mimo Severní Ameriku dosud neobjevil.

Přesto se nevyskytuje výhradně v jediné oblasti. Houbu našel v Česku amatérský mykolog Slavomír Valda a hned bylo jasné, že není podobná ničemu, co z našich končin známe. Následným studiem pomocí molekulárně genetických metod se ukázalo, že je to druh *Sedecula pulvinata* (vědci navrhuji český překlad seslička poduškovitá).

„Nález v teplé oblasti střední Evropy je velmi nečekaný a ukazuje, že tento druh není jen endemit horských jehličnatých lesů západu USA a má širší ekologické nároky,“ vysvětluje Miroslav Kolařík z Mikrobiologického ústavu AV ČR (MBÚ AV ČR), který s amatérskými mykology spolupracuje. *„Jde tak o nový druh nejen naší, ale i evropské mykoflóry. Nové druhy hub se popisují, i z našeho území, poměrně často, nicméně téměř vždy jde o druhy mikroskopických hub,“* dodává vědec.

Světová česká databáze

Ke studiu rozšíření byla použita také databáze Globalfungi.com, kterou vytvořili vědci z MBÚ AV ČR. Zatímco dosavadní znalosti o rozšíření hub jsou založené na sběru plodnic či kultivaci, tato databáze obsahuje informace získané přímo z přírodních vzorků pomocí sekvenování veškeré přítomné houbové DNA (genetické informace), tedy bez nutnosti danou houbu přímo „vidět“. Umožňuje tak získat daleko větší množství dat a zejména studium hub, které jen vzácně tvoří plodnice nebo je nejde kultivovat v laboratoři. Vytvořením této databáze, která ve světě nemá obdoby, se čeští vědci dostali na světovou špičku ve studiu rozšíření (biogeografie) hub. V případě sesličky se ukázalo, že tato houba není vázána

Kontakt pro média: **Eliška Zvolánková**
Divize vnějších vztahů AV ČR
press@avcr.cz
+420 739 535 007

jen na horské jehličnaté lesy západu USA, ale je možné ji najít i v listnatých lesích Spojených států či Kanady.

Špičkoví amatéři pomáhají vědcům

Česká mykologie má velké zázemí v množství amatérských mykologů, kteří s velkým nasazením houby sbírají a studují. Amatérská neboli občanská věda je hnána zájmem a láskou k danému oboru (viz latinské *amare* – milovat).

„Řada amatérských mykologů jsou vynikající znalci hub. Pouze omezené laboratorní, časové a finanční možnosti nedovolují dosáhnout mezinárodně uznávaných výstupů.“

„Nesprávně je slovo amatér spojováno s menší znalostí tematiky. Řada amatérských mykologů jsou vynikající znalci hub. Pouze omezené laboratorní, časové a finanční možnosti často nedovolují dosáhnout mezinárodně uznávaných výstupů,“ zdůrazňuje Miroslav Kolařík.

Potřebnými kroky k profesionalitě je zejména studium DNA, uložení sběrů a dat do uznávaných herbářů a databází a publikace v respektovaných, anglicky psaných mezinárodních časopisech.

„V rámci programu Strategie AV21 Mycolife nabízíme amatérským mykologům pomoc při studiu jejich zajímavých nálezů. Jedním z výstupů je nedávný nález unikátní houby na Pálavě,“ říká vědec.

Skrytý svět podzemních hub

Velké houby, tj. makromycety si spojujeme zejména s houbami kloboukatými. Nicméně řada druhů tvoří podzemní plodnice, které rostou hned pod povrchem půdy nebo jsou v ní částečně zanořené. Mezi tyto podzemky patří například známé lanýže či jelenky. V terénu je lze najít cíleným sběrem, kdy se pomocí motyčky odkrývá svrchní část zeminy. Nejlépe je se zaměřit na místa rozrytá zvěř, která tyto houby cítí a ráda konzumuje.

Všechny podzemky tvoří uzavřené oválné plodnice a pro šíření jejich výtrusů je zvěř nezbytná. Zajímavé také je, že jednotlivé skupiny podzemek jsou vzájemně nepříbuzné a pokaždé vznikly z různých druhů nadzemních hub, často velmi rychlou evoluční změnou. V České republice můžeme například najít podzemní holubinky či ryzce, jejichž plodnice nejsou nadzemním druhům podobné, ale mikroskopicky stále nesou jejich typické znaky. V případě sesličky také známe jejího nadzemního příbuzného: rod popraška (*Coniophora*), který tvoří rozlité plodnice na mrtvém dřevě.

Více informací: **Miroslav Kolařík**
Mikrobiologický ústav AV ČR
mkolarik@biomed.cas.cz
777 880 129

Odkaz na článek: <http://www.czechmycology.org/cmo/CM76103.pdf>

Příklady podzemní hub

- <https://www.mykologie.net/index.php/houby/podle-morfologie/podzemky/item/2094-lactarius-stephensii>
- <https://www.myko.cz/myko-atlas/Russula-candida/>

Fotogalerie – Ukázka plodnic sesličky poduškovité

